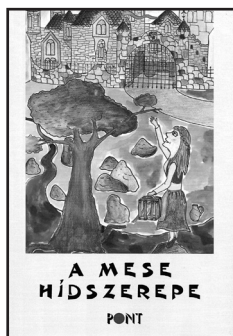

A mese hídszerepe

2017. május 10-én délután az Ünnepi Könyvhét Vörösmarty téri színpadán Szávai Ilona (Pont Kiadó) vezetésével élvezetes, mesemondással fűszerezett kerekasztal-beszélgetés részese lehetett az érdeklődő közönség. A beszélgetéshez a mesék mindenél fontosabb szerepének bizonyítására, megerősítésére kiadott, *A mese hídszerepe* című kötet szolgáltatót ürügyet.

A könyv fülszövegét idézve: „A kötetről nyugodtan állíthatja a szerkesztő: mérföldkő. A mérföldkőnél a mesével foglalkozó, azt kutató, azzal gyógyító, azzal nevelő kortárs magyar szerzők találkoztak. Ez a könyv hidat épít a mesélő, a mesével nevelő-gyógyító szakemberek, a mese hídszerepét hirdető „szakmák” és a lehető legtágabban értelmezett közönség között. A Fordulópont című folyóirat az elmúlt két évtizedben fórumot teremtett a mesének elkötelezett szerzők számára és folyamatosan közölt összeállításokat a munkáikból. Ez a könyv is ennek a törekvésnek az eredményeként jött létre.”

A több szakma oldaláról megnyilvánuló, meseterápia iránti egyre intenzívebb érdeklődés szükségessé és indokoltá tette a korábban már a Fordulópont folyóirat egyes számaiban közölt tanulmányok újbóli felidézését, kötetbe rendezését. Az összeállítást készítő és szerkesztő Szávai Ilona és a Pont Kiadó téma iránti elkötelezettsége közismert. A kézikönyv jellegű kötetben pontos eligazítást kapunk a legfontosabb hazai meseterápiás irányzatok mibenlétéről, a meseterápiás programok tapasztalatairól, valamint a mesemondás-meseshallgatás szülői és intézményi gyakorlatáról, a meseterápiás képzések lehetőségeiről.

Antalfai Márta (szakpszichológus, kiképző pszichoterapeuta, művészet- és meseterapeuta) *Kincskereső Meseterápia Módszere* abból a felismerésből indul ki, hogy az emberi lélekben felmerülő konfliktusok és ezek megoldási módjai szimbolikus formában megtalálhatók a mesékben is. A Kincskereső Meseterápiás Módszer a mesék lélektani elemzésével közelíti meg a mesék cselekményét, a mesehősök próbatételeinek és küzdelmeinek értelmét, célját.

A módszer több évtizedes pszichoterápiás és egyetemi oktatói tapasztalataira épül, melyet 1998-2004 között dolgozott ki. Elméleti alapját az analitikus pszichológia, valamint az abból kiinduló meseelemzések és saját kutatási eredményei adják, amelyek összességében arra hívják fel a figyelmet, hogy a mesékben olyan lélektani törvényszerűségek rejlenek, amelyek a pszichológia és a pedagógia tudományát is gazdagítják. A mesék megmutatják az utat az életproblémák és konfliktushelyzetek megoldásához. A módszer

lényege pedig a mesék segítségével felfedezni a személyiségünkben rejlő, még feltáratlan lelki kincseket, belső értékeinket.

Tanítványai, a Kincskereső meseterapeuta jelöltek közül néhányan esetismertetésekkel és meseelemzésekkel teszik szemléletessé a módszer működését: Füzesi-Kulcsár Szilvia a Piroska és a farkas meséjének alkalmazásával, Lentulay Edina a Vasjankó c. mese elemzésével, Temesvári Petra a Raponc című népmese, Török Gabriella a Világszép Vaszilissza című orosz népmese, Kovács Csilla pedig A boldogság madara című tibeti népmesében rejlő lehetőségek feltárásával érzékelteti a mese terápiás hatását.

Boldizsár Ildikó (mesekutató, meseterapeuta) gazdag munkássága talán a legismertebb könyvtárosi körben. *Metamorphoses Meseterápiás Módszere* a mesékkel ad viselkedés- és gondolkodásbeli mintákat, a mesélést követő feldolgozás során pedig előkészíti a lehetséges jövőbeli választásokat, szintemelkedéseket. A módszer alkalmazása során az életkori sajátosságokhoz igazítva választják a meséket, szem előtt tartva az aktuális életszakasz valamennyi jellemzőjét, szerveződhet a terápia egy-egy életszakasz gondjai köré is, de vannak olyan csoportok is, amelyekben azonos élethelyzetben, életválságban lévő emberek találkoznak egymással. Ezekben a helyzetekben elsődleges cél, hogy a mesék segítségével megpróbálják a benne levő „jóhoz” kapcsolni a fejlődésben megakadt vagy segítségre szoruló embert, majd pedig ráirányítani a figyelmét a problémára és a problémában rejlő megoldási módokra.

A *Metamorphoses Meseterápiás Módszer* keretében alkalmazott mese a hagyomány által meghatározott és őrzött egységes és egylényegű világgép hordozója, annak egyetlen eleme is képes az egész világgépet modellálni. A világgépet teljessé tevő többi elem, a rítus, a mondóka, a népdal, a népi játék, a találós kérdés és a szólások segítő erőként hívhatók elő a terápia során. A meseterápiában tehát nem a szimbólum a legfontosabb elem, hanem a kód. A mese kódjai viselkedésmintákat tartalmaznak, amelyeket mesélés közben próbálnak feléleszteni, érthetővé és élővé tenni, majd tudatosítani.

Boldizsár Ildikó módszerére épült fel és valósult meg többek között a Heves Megyei Büntetés-végrehajtási Intézetben a büntetésüket töltő asszonyok és gyerekeik reintegrációját, a családi kötelékek újra- illetve újjáépítését szolgáló meseterápiás program, melyet Juhász Attila (BV ezredes, intézeti parancsnok) és Luzsi Margó (gyermekkönyvtáros, mesemondó, meseterapeuta) katartikus hatású tanulmányából ismerhetünk meg.

Bajzáth Mária (mesepedagógus) *Népmesekincstár Mesepedagógiai módszere* azon a felismerésen alapul, hogy az iskolában alkalmazott meseolvasás csupán olvasástechnikai gyakorlatot, szövegfeldolgozást, szövegértést, a mesével kapcsolatos kérdések megválaszolását jelenti. Ez a megoldás szinte falat emel a gyerek és a mese közé. Ezért alkotta meg a Népmesekincstár mesepedagógiai módszert. A népmesében és a népköltészeti alkotásokban találta meg azt a nevelési és oktatási lehetőséget, amellyel a test, a lélek és az értelem egyaránt fejleszhető. A módszer alapját a mesehallgató gyerekek életkori sajátosságai, az őket foglalkoztató kérdések és a mesék összekapcsolása képezi. Ezt egészítik ki a mondókák, népi játékok, népdalok, találós kérdések, valamint a mozgás, a kézművesség, az alkotás elemei. Ezek a tevékenységek a gyerekeket a mesék kapujához vezetik, amelyen belépve mindenki megtalálhatja a mese – számára érvényes, neki szóló – üzenetét.

Kádár Annamária (mesepszichológus, mesepedagógus) terápiás módszere a gyermekekre összpontosít. Célkitűzéseiben központi szerepet játszik a *reziliencia*, a rugalmas alkalmazkodóképesség kialakításának lehetősége. A mesék ugyanis rámutatnak arra, hogy az akadályok, problémák, amelyekkel találkozunk, mély tanulságokat hordozhatnak ma-

gukban, segítenek abban, hogy könnyebben éljük meg életünk változásait, kreatívan alkalmazkodjunk a váratlan helyzetekben. A reziliencia, a rugalmas ellenálló képesség arra a rugalmasságra, képlékenységre vonatkozik, arra az emberi képességre, ami lehetővé teszi, hogy a testi-lelki megpróbáltatások ellenére visszanyerjük eredeti állapotunkat. E pszichés rugalmasság birtokában az ember egészséges marad akkor is, ha harmóniáját veszély fenyegeti. A reziliencia tehát egy kiegyensúlyozó folyamat. A mese hősei a reziliens viselkedést példázzák a gyermek számára, hiszen számukra a világ nem leküzdhetetlen probléma, hanem megoldandó életfeladat. Sokszor a helyzeten magán nem változtathatunk, azon viszont igen, hogy miként tekintünk egy adott szituációra, képesek vagyunk-e új nézőpontot találni, „átkeretezni” a problémákat.

Kerekes Valéria (egyetemi oktató) *Mesét Másként Módszere* az óvodai korosztály érzelmi nevelésére kidolgozott eljárás, mely magába foglalja az anyanyelvi és az esztétikai nevelést is. Az óvodapedagógusnak mint „meseátadó” személynek kíván segítséget nyújtani a népmese és a drámapedagógia ötvözésével létrejött módszer. A mese befogadása és a vele való különböző játékok során létrejövő kommunikációs helyzetek támogatják az anyanyelvi nevelés célját, az érthető, kifejező, hatásos és meggyőző beszéd készségének kialakítását. A művészi elemekkel átszótt játékok pedig hatással vannak a gyermekek széperzéskének alakulására.

Juhász László (pszichológus) a *Mesehős komplex mesediagnosztikai- és terápiás módszer* dolgozta ki és tanítja, melynek alapja egy budapesti óvodában 2011-ben elvégzett előkutatás a mesékkel való gyógyítás, a meseterápia csoportos, intézményesített alkalmazási lehetőségeinek kipróbálására. Tanulmányában a mesepszichológiától a meseterápiáig vezető saját szakmai útján keresztül ennek az alkalmazás-történetnek a tudományos hátterét és folyamatát is megvilágítja, rámutatva az előnyökre és a veszélyekre.

És a mesemondók?

Bumberák Maja, Gregus László, Körmöczi-Kriván Andrea: egy mesélő, egy tánc-terapeuta és egy zenész, ők a Napos-Holdas mesemondók, akik hisznek a mesemondás hatalmas közösségfejlesztő- és fenntartó erejében, ezért a mesemondást modern környezetben is nélkülözhetetlennek tartják, mesélnek tehát fáradhatatlanul, gyerekeknek és felnőtteknek.

Lengyel Tóth Krisztina a mesemondás „visszatanulásának” fontosságáról meggyőződve végezte el a Hagyományok Háza mesemondó tanfolyamát, majd a táncművelés mintájára társaival megalakították mesemondó baráti társaságukat, ahol a hagyományt nem „örzik”, hanem „éltetik” – a maguk örömére és hasznára.

Both Gabi meséíró, szerkesztő, a *Mesentca* elnevezésű könyvajánló egyik alapítója, a Betűfaló-program (komplex pedagógiai segédanyag 8 kortárs magyar gyerekkönyvhöz), és nem utolsósorban egy anyuka, aki több mint tíz éve mesél fejből és szívből a gyerekeinek...

Éz tehát a körkép, amit a kötet kínál. Köszönjük!

A mese hídszerepe. Szerk. Szávai Ilona. Budapest: Pont Kiadó, 2017. 120 p.

Bartos Éva